

11-sinf

JAHON TARIXI (34 soat, B1+: 51 soat)

KIRISH

Jahon tarixining 1991-yildan boshlangan davrida dunyoning ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy tizimida katta o'zgarishlar yuz berdi. Bu davrda jamiyat hayotining barcha jabhalariga kuchli ta'sir ko'rsatgan omil ilmiy-texnik inqilobning yangi bosqichi – kompyuter-axborot inqilobi bo'ldi. Jamiyat taraqqiyotining hozirgi bosqichini tahlil qilish va mustaqil hayotga qadam qo'yish arafasida turgan davlatlarni va hozirgi dunyodagi siyosiy voqealarni o'rganish. Jahon xalqlari madaniyatining har biri o'ziga xos noyob ekanligini, gumanizm va vatanparvarlik tamoyillari, fuqarolik jamiyati va huquqiy davlat g'oyalariga asoslangan umuminsoniy qadriyatlarni anglashga ko'maklashadi. Jamiyat taraqqiyotining muhim qonuniyatlarini bilib olish, rivojlanishning o'ziga xos yo'llarini tushunish va istiqbollari haqida tasavvurlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

I bob. XIX ASR OXIRI XX ASR BOSHLARIDA DUNYO MAMLAKATLARI (3 soat, B1+: 5 soat)

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida xalqaro munosabatlar. 1980-yillar oxiri – 1990-yillar boshlarida xalqaro munosabatlarda yuz bergan tub o'zgarishlar. “Sovuq urush” va “ikki qutbli dunyo” modelining barham topishi. Xalqaro terrorizm muammosi. AQSh – Rossiya munosabatlari. Xalqaro munosabatlarda Xitoy va Hindiston davlatlari rolining oshib borishi. Afg'oniston, Iroq, Suriya, Ukraina muammolari.

Sharqiy Yevropa mamlakatlarida demokratik inqiloblar va sotsialistik lagerning parchalanishi. SSSRdagi qayta qurish siyosatining sotsialistik mamlakatlarga ta'siri. Sharqiy Yevropa mamlakatlarida demokratik inqiloblar va sotsialistik tizimning parchalanishi. Polsha, Chexoslovakiyadagi inqilobiy jarayonlar. Yugoslaviya muammosi. Sharqiy Yevropa mamlakatlari XX asr oxiri – XXI asr boshlarida. Postsotsialistik taraqqiyot muammolari. Markaziy va Sharqiy Yevropa mamlakatlarining integratsiyalashuvi.

Sovet davlatining parchalanishi va sobiq sovet respublikalarida mustaqillikning e'lon qilinishi. SSSRda qayta qurish siyosati va uning inqirozi. Demokratik kuchlarning faollashuvi. Novo-Ogaryovo yig'ilishi va barqarorlashish jarayonining boshlanishi. 1991-yil avgust inqirozi (GKChP). SSSRning tarqalishi. Sobiq sovet respublikalarida mustaqillikning e'lon qilinishi. Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi (MDH)ning tuzilishi.

II bob. 1991 – 2017-YILLARDA DUNYO MAMLAKATLARI (26 soat, B1+: 38 soat)

1991 – 2017-yillarda Rossiya Federatsiyasi. Rossiya Federatsiyasida iqtisodiy islohotlarning og‘ir yo‘li. Boris Yelsin faoliyati. Jamiyatning siyosiy hayotida yuz bergan muhim o‘zgarishlar. 1993-yil oktabr inqirozi. Millatlararo munosabatlar. Checheniston urushi. Vladimir Putinning hokimiyatga kelishi, Rossiyada barqarorlashuv jarayonining boshlanishi. Rossiya XXI asrda. Tashqi siyosat.

1991 – 2017-yillarda Ukraina, Belarusiya va Moldova respublikalari. 1980-yillar oxiri – 1990-yillarda Ukrainada ijtimoiy-siyosiy hayotning faollashuvi va milliy-ozodlik harakatining kuchayishi. 1991-yil 1-dekabrda referendum va Ukraina mustaqilligining e‘lon qilinishi. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish muammolari. Ukrainada davlat qurilishi va siyosiy jarayonlar. BSSRda mustaqillikning e‘lon qilinishi. Belarus Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi. Moldova Respublikasi mustaqilligining e‘lon qilinishi. Ruminiya bilan integratsiyalashish jarayonining boshlanishi. Ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanish muammolari.

1991 – 2017-yillarda Boltiqbo‘yi davlatlari. Latviya, Litva va Estoniyaning mustaqillikka erishishi. Yevropada integratsiyalashuv jarayoni. Boltiq bo‘yi davlatlarining NATO (Shimoliy Atlantika bloki) va Yevropa Ittifoqiga a‘zo bo‘lishi. Ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanish. Rossiya bilan munosabatlardagi muammolar.

1991 – 2017-yillarda Kavkazorti davlatlari. Ozarbayjon, Gruziya va Armanistonda davlat mustaqilligining e‘lon qilinishi. Ozarbayjondagi siyosiy jarayonlar va G.Alievning hokimiyatga kelishi. Ozarbayjonning iqtisodiy rivojlanishi. Tog‘li Qorabog‘ muammosi. Gruziyadagi siyosiy jarayonlar. E.Shevardnadzening hokimiyatga kelishi. M.Saakashvili islohotlari va uning Gruziya taraqqiyotidagi ahamiyati. Armanistondagi siyosiy jarayonlar. Diasporadagi vatandoshlar bilan munosabat. Tog‘li Qorabog‘ muammosi. Iqtisodiy o‘sish muammolari.

1991 – 2017-yillarda Markaziy Osiyo davlatlari. Qozog‘iston, Turkmaniston, Tojikiston va Qirg‘iziston davlat mustaqilligining e‘lon qilinishi. Qozog‘istondagi siyosiy va iqtisodiy islohotlar. Rossiya va Xitoy bilan munosabatlar. Turkmanistonda S.Niyozovning olib borgan siyosati. Mamlakatning demokratik rivojlanish muammolari. G.Berdimuhamedov va iqtisodiy rivojlanish muammolari. Tojikistondagi siyosiy jarayonlar. Mamlakatdagi fuqarolar urushi va uning oqibatlari. I.Rahmonovning hokimiyatga kelishi va barqaror rivojlanishning boshlanishi. Qirg‘iziston Respublikasidagi siyosiy va inqilobiy jarayonlar. 2005-yilgi “Lolalar inqilobi”, 2010-yilgi “Atirgullar inqilobi”. A.Atambaev faoliyati Qirg‘izistonda barqarorlikning vujudga kelishi.

G‘arb mamlakatlarida integratsiyalashuv jarayonlarining jadallashuvi. Yevropa Ittifoqi va AQSH munosabatlari. Rivojlanish va hayot darajasining bir-biriga yaqinlashuvi. Qoloq mintaqalarni rivojlantirish umumiyevropa dasturlari. Yevroatlantika mamlakatlarida yagona iqtisodiy siyosat modelining shakllanib borishi. Yevropa Ittifoqining kengayishi. Maastrix kelishuvlari va “ichki chegaralarsiz makon”ning vujudga kelishi. Iqtisodiy muammolar. Qochoqlar

muammosi va multikulturalizm siyosatining inqirozi. Breksit va Yevropa Ittifoqi kelajagi muammolari. Yevropa Ittifoqi va AQSH munosabatlari.

1991 – 2017-yillarda Amerika Qo‘shma Shtatlari. R.Reygan va AQShda neokonservatizm tantanasi davri. J.Bush va “yangi xalqaro tartibni” o‘rnatish tashabbusi. “Reyganomika” siyosatidan voz kechish va B.Klintonning yangi “iqtisodiy falsafasi”, “evroatlantik bozorni” yaratish rejasi. Kichik J.Bush davridagi moliyaviy inqiroz. B.Obama va D.Tramp davridagi etnik va siyosiy muammolar. AQShning tashqi siyosati.

1991 – 2017-yillarda Germaniya Federativ Respublikasi. GFR va GDRning birlashishi. 1990-yillarda Germaniya. Iqtisodiy va ijtimoiy muammolar. 1990-yillar oxiridagi iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar. Germaniya XXI asrda. A.Merkelning hokimiyatga kelishi. “Merkel davri”. Qochoqlar muammosi. Ukraina muammosi va Rossiya bilan munosabatlar.

1991 – 2017-yillarda Buyuk Britaniya. Buyuk Britaniya XX asr oxirida. J.Meyjorning siyosiy kursi. 1990-yillar birinchi yarmidagi repressiya davri. E.Blerning konstitutsion islohotlari. Buyuk Britaniya XXI asr boshlarida. 2008 – 2009-yillardagi moliyaviy inqiroz. D.Kameron Buyuk Britaniyada multikulturalizm siyosatining barbod bo‘lishi. Breksit va Yevropa Ittifoqi bilan munosabatlar.

1991 – 2017-yillarda Fransiya. XX asr oxirlarida Fransiya. F.Mitteran siyosati. Shengen kelishuvi. J.Shirakning Yevropa Ittifoqida yetakchilik uchun kurash siyosati. Iqtisodiy rivojlanish. Fransiyada postindustrial axborot jamiyatining shakllanishi. XXI asr boshlarida Fransiya. N.Sarkazi va F.Oland davrida Fransiyaning rivojlanishi. Terrorizm muammosi. F.Makronning siyosiy kursi.

1991 – 2017-yillarda Italiya. Italiyada siyosiy beqarorlik korrupsiya muammolari. “Halol qo‘llar” kompaniyasi. Siyosiy beqarorlik va hukumat almashinuvlari. Italiya XXI asr boshlarida. Industrial jamiyatdan postindustrial jamiyatga o‘tishning boshlanishi. Iqtisodiy muammolar.

Osiyo, Afrika va Lotin Amerikasi mamlakatlari siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Osiyo, Afrika va Lotin Amerikasi mamlakatlarida rivojlanish muammolari. Modernizatsiyalashning murakkab yo‘li. Janubiy Osiyo mamlakatlarining o‘ziga xosligi. Islom dunyosi. XX asr oxiri– XXI asr boshlarida islom fundamentalizmi. Lotin Amerikasi: avtoritarizm va demokratiya orasida. Avtoritar rejimlar: modernizatsiya tajribasi.

1991 – 2017-yillarda Xitoy Xalq Respublikasi. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Xitoydagi islohotlar jarayoni. “Davlat sektorini modernizatsiya qilish dasturi”. “Xitoy iqtisodiy mo‘jizasi”. Xitoy Xalq Respublikasining xalqaro jamiyatda tutgan o‘rni. Janubi-Sharqiy Osiyo va Tinch okeani havzasida yetakchilik uchun kurash. Tashqi siyosat. AQSh va Rossiya bilan munosabatlar.

1991 – 2017-yillarda Yaponiya. XX asr oxirlarida Yaponiyada postindustrial iqtisodiy modelning shakllanishi. XXI asr boshlarida Yaponiya. Fukusima-1 atom elektrostansiyasidagi halokat va iqtisodiy rivojlanish muammolari. Yaponiyada postindustrial sivilizatsiya muammolari. Tashqi siyosat. Yaponiya – Xitoy va Yaponiya – AQSh munosabatlari.

1991 – 2017-yillarda Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Hindixitoy mamlakatlarining tinch taraqqiyot yo‘li. Vetnamda siyosiy va iqtisodiy islohotlar. “Qizil kxmerlar”dan keyin Kambodjaning siyosiy rivojlanishi. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Sharqiy Osiyo mamlakatlari. M. Mahatxirva Malayziyadagi islohotlar. Suxarto va Indoneziyaning keyingi rivojlanishi. Janubi-Sharqiy Osiyo mintaqasidagi “yangi industrial davlatlar”.

1991 – 2017-yillarda Hindiston Respublikasi. 1990-yillarda Hindiston. Narasimxa Rao hukumatining islohotlari. 1990-yillardagi iqtisodiy rivojlanish yutuqlari. A.B.Vajpai hukumati amalga oshirgan tadbirlar. Hindiston – Pokiston munosabatlari. Iqtisodiy rivojlanish sur‘atlarining jadallashuvi. N.D.Modining islohotlar siyosati. Tashqi siyosat. Hindistonning BRIKSga a’zo bo‘lishi.

1991– 2017-yillarda Turkiya Respublikasi. 1990-yillarda Turkiyadagi siyosiy jarayonlar. T.O‘zol va S.Demirelning islohotchilik siyosati. Mamlakatda islomchilarning faollashuvi. N.Erbakan. XXI asrda Turkiyaning siyosiy rivojlanishi muammolari. R.Erdog‘anning hokimiyatga kelishi va harbiylar bilan munosabat. Turkiyaning tashqi siyosati. AQSh, Yevropa Ittifoqi va Rossiya bilan munosabatlar.

1991 – 2017-yillarda Eron Islom Respublikasi. 1990-yillari Eronda siyosiy va iqtisodiy hayotning barqarorlashuvi. Eronning jahon sport va madaniyat maydoniga qaytishi. Eronning xalqaro terroristik tashkilotlarga munosabati. Eronning zamonaviy muammolari: ishsizlik va inflyatsiya. Prezident Hasan Ruhoniy siyosati va Eronning jahon hamjamiyatiga qaytishi muammolari.

1991 – 2017-yillarda Pokiston va Afg‘oniston. 1990-yillari Pokistonda hokimiyat almashinuvi, korrupsiya va qarindosh-urug‘chilikda muammolari. 1999-yilgi harbiy to‘ntarish. P.Musharraf, N.Sharif siyosati. Pokistonning tashqi siyosati. Afg‘onistonda mujohidlarning hokimiyatga kelishi. Afg‘oniston Islom Respublikasining e‘lon qilinishi. Ben Laden va “Al Qoida” tashkilotining faollashuvi. Mujohidlar hukumatining o‘rta asrchilik siyosati. AQShning Afg‘onistondagi harbiy harakatlari. Mujohidlarning ag‘darilishi. Afg‘onistonning tinch rivojlanish muammolari.

1991 – 2017-yillarda Suriya va Iroq. 1990-yillari Suriyada H.Asadning ichki va tashqi siyosati. Iroq – Quvayt urushi davrida Suriyaning tutgan pozitsiyasi. H.Asadning hokimiyatga kelishi. “Arab bahori”ning Suriyaga ta’siri. “Juma inqilobi”. Urush harakatlarining boshlanishi. Terrorizm muammosi. AQSh va Rossiyaning Suriyadagi harakatlari. Iroqning Quvaytga bostirib kirishi. Quvaytni ozod qilish bo‘yicha “Sahrodagi bo‘ron” operatsiyasi. Iroqning AQSh tomonidan bombardimon qilinishi. S.Husaynning ag‘darilishi. Terrorizm muammosi.

1991– 2017-yillarda Isroil davlati va Falastin muammosi. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Isroil. Yaqin Sharq bo‘yicha 1991-yilgi Madrid xalqaro konferensiya. Falastin avtonomiyasini tuzish to‘g‘risida kelishuvga erishish. FATX bilan Isroil o‘rtasida muvaqqat kelishuv imzolanishi. 2000-yili falastinliklar qo‘zg‘olonining boshlanishi. M.Abbos siyosati. Falastin davlatining xalqaro miqyosda tan olinishi. Isroil – Falastin muammosining hozirgi holati.

1991 – 2017-yillarda Lotin Amerikasi mamlakatlari. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Lotin amerikasi mamlakatlari. 1990-yillar boshlarida Argentinada rivojlanish yo‘nalishini keskin o‘zgartirishga urinish. D.Kavalo islohotlari va

ularning oqibatlarini. K.Kirshner islohotlari. Braziliyada F.Kardozu islohotlari. L. da Silva siyosati. D.Rusef prezidentligi, Braziliyadagi siyosiy mojarolar va iqtisodiy qiyinchiliklar. Meksikada modernizatsiyalashning islohotchilik varianti davom ettirilishi. Chili – modernizatsiyaning neokonservativ varianti. Lotin Amerikasi mamlakatlari XXI asrda.

1991 – 2017-yillarda Afrika mamlakatlari. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Misr. G‘arbiy Misrda “Yangi vodi” loyihasi. Liviyada M.Kaddafiy rejimi va uning ag‘darilishi. Islomchilarning faollashuvi. Afrika davlatlarining mustaqil rivojlanish muammolari. Afrika davlatlarida chegaraviy va etnik muammolar. Nelson Mandela faoliyati. Janubiy Afrika Respublikasida aparteid tuzumi va uning qulashi. Janubiy Afrika Respublikasidagi islohotlar va ularning natijalari. Tropik va Janubiy Afrika XX asr oxiri – XXI asr boshlarida. XXI asrda Afrika mamlakatlarining iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy muammolari.

III bob. YANGI MING YILLIK JAHON SIVILIZATSIYASI MUAMMOLARI (5 soat, B1+: 8 soat)

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida globallashuv muammolari, harbiy, ekstremistik va ekologik xavf-xatarlar. Umumiy globallashuv va xalqaro hamkorlik muammolari. Siyosiy, iqtisodiy va madaniy sohalardagi globallashuv muammolari. Harbiy xavf-xatarlar. Ekstremizm va terrorizm muammolari. Tabiiy resurslar muammosi va biosferaning ifloslanishi. O‘zbekistondagi ekologik muammolar. Insoniyatning global muammolari.

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida barqaror rivojlanish va etno-ijtimoiy muammolar. Barqaror xavfsiz rivojlanish va xalqaro aloqalar. Tabiatni himoya qilish bo‘yicha davlatlar tomonidan olib borilayotgan tadbirlar. Atrof muhitni himoya qilish va taraqqiyot bo‘yicha Rio-de-Janero konferensiyasi. Etno-ijtimoiy munosabatlar va ularga migratsion jarayonlarning ta’siri. Iqtisodiy tengsizlik muammolari. Irqchilik va irqiy kamsitilishga qarshi kurash. XX asr oxiri – XXI asr boshlaridagi etno-ijtimoiy muammolar.

XX asrning oxiri – XXI asr boshlarida ilmiy-texnik taraqqiyot. Ilm-fan, adabiyot va san’at. Ilmiy-texnik inqilob va uning natijalari. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida tabiiy fanlar va tibbiyot. Iqtisodiy nazariyalar va ularning taraqqiyotga ta’siri. Qadriyatlar tizimidagi o‘zgarishlar. San’atdagi yangi yo‘nalishlar. Milliy madaniyatlar rivojlanishi muammolari. Adabiyot. XXI asrda ommaviy madaniyat muammolari.